

Malmö högskola

Läroarutbildningen
Individ och samhälle

En modeikon blir till

- konstruktionen av Coco Chanel i den biografiska litteraturen

The Fabrication of Coco Chanel

- the Biographical Construction of a Fashion Icon

Christoffer Lindberg

Historia med kulturanalys III, 30 hp. Delkurs II.

Examinator: Irene Andersson
Handledare: Martin Kjellgren

Abstract

I uppsatsen undersöks hur fyra biografiförfattare skildrar Coco Chanelns liv genom respektives val av de områden, händelser och attribut som de valt att belysa. Teorierna utgår ifrån Burkes fabrikationsprocess som innebär att fabrikation och mytologisering ofta kan förekomma vid historiska återberättande av personer och händelser. Dessa tillsammans med författarens personliga intressen kan skapa olika versioner av en persons öde. Yvonne Hirdmans tes om att kvinnor, i historiska sammanhang beskrivs på ett särskilt vis används också. Och sist Hermansson Adlers tanke om att det är nästan enbart kvinnor från de högre klasserna som är av intresse. Med hjälp av textanalys granskas materialet kritiskt och på så sätt kan en tentativ tolkning göras av de bakomliggande faktorer som författare använder. Uppsatsens resultat är att beroende på författarens erfarenheter och personliga intressen kommer olika delar av Coco Chanelns liv belysas och olika aspekter betonas mer eller mindre. En aspekt är att hos en biografiförfattare får, männen i hennes liv, större plats och beskrivningarna kretsar mycket kring hennes känslor. Trots olikheterna sammanstrålar de ändå slutligen i en gemensam bild.

Nyckelord: Coco Chanel, Biografi, Fabrikation, Genus, Klass,

Innehållsförteckning

1	Introduktionskapitel	1
1.1	Inledning	1
1.2	Syfte	2
1.3	Forskningsfrågor	2
2	Metod och Urval	3
2.1	Metod	3
2.2	Urval.....	4
2.3	Avgränsning	4
3	Teori.....	5
3.1	Fabrikationsprocess.....	5
3.2	Genusperspektiv - Kvinnan i historien	6
4	Tidigare forskning.....	8
5	Presentation av källmaterial	12
6	Undersökning.....	15
6.1	Yrkeskvinnan Coco Chanel	15
6.2	Kariärkvinnan Coco Chanel	18
6.3	Stilikonen Coco Chanel	21
6.4	Feministen Coco Chanel	23
7	Diskussion.....	26
8	Avslutande kommentarer	32
	Referenser.....	33

1 Introduktionskapitel

1.1 Inledning

Denna studie avser att undersöka den välkända modeikonen Coco Chanelns levnadshistoria genom fyra författares beskrivningar. Jag har valt detta ämne då jag är intresserad att undersöka varför olika beskrivningar om samma fenomen kan förekomma och hur de i så fall samexisterar. Ämnet jag har valt att undersöka är biografier om Coco Chanel. Jag är intresserad av henne inte bara för hon var en känd designer utan även för hon var en enligt mig en betydande faktor för den kvinnliga emancipationen d.v.s. den kvinnliga frigörelsen.

Idag existerar ett flertal böcker och filmatiseringar som skildrar henne och hennes liv. Trots Coco Chanelns berömmelse och att mycket är känt kring hennes liv skiljer sig böckernas och filmernas skildringar av henne ifrån varandra. Även om ett flertal författare träffat henne personligen är deras uppfattningar om henne på många plan ändå åtskilda. Detta är ett fenomen som vi människor drabbas av vid återberättande av händelser och personer, inte minst sådant som skett utifrån ett historiskt perspektiv.

Peter Burke författare till *En Kung blir till, Myter och Propaganda kring Ludvig XIV* menar att alla bildar sig en egen uppfattning av det vi läser, hör och upplever. Oavsett vad det rör sig om skapar vi oss en åsikt om det vi precis har tagit in och processat i våra huvuden. Beroende på vilken förförståelse vi har, uppfattar vi saker olika och relaterar till diverse händelser och egna erfarenheter. Därför kan det vid återberättande av samma information ske modifikationer av informationen. Burke menar också att författaren även kan göra ett aktivt val av vilka händelser eller vilka av personens olika attribut som ska få större utrymme i författarens skildring.¹ På detta sätt kan bilden av personen eller fenomenet uppfattas annorlunda enbart för att viss information väljs bort eller förtydligas, alltså gör alla författare ett eget urval.

Yvonne Hirdman diskuterar kvinnans roll i de historiska kontexterna, där hon menar på att kvinnans roll är näst intill obefintlig eller i skuggan av mannen, där det som berättas om henne är oftast med adjektiv som kopplas till ”kvinnliga” karaktärsdrag, så

---

¹ Burke, Peter, *En kung blir till: myter och propaganda kring Ludvig XIV*, [Ny utg.], ePan, Stockholm, 2002, sid 25

som visa känslomässiga drag eller om deras utseende.² De kvinnor som omskrivs är dock, enligt Hermansson Adler enbart från de högre klasserna. Hermansson Adler menar på att de enda kvinnorna som är av intresse i de flesta historiska sammanhang är från de högre klasserna.³

Frågan är då om de olika uppfattningarna är lika sanningsenliga? Om detta skulle vara fallet betyder det då att det existerar flera olika sanningar om samma människa eller händelseförlopp? Eller är det så att det endast existerar en sanningsenlig bild om Coco Chanel och ett flertal missförstånd? Eller handlar det om att Coco Chanel blev intressant för hon gjorde en klassresa? Men i denna uppsats ska inte sanningen undersökas utan fyra olika biografier och bilder av en och samma person.

1.2 Syfte

I denna uppsats undersöker jag biografisk litteratur om Coco Chanel för att kritiskt granska hur bilder av henne har konstruerats i fyra olika verk. Syftet är att undersöka vilken förförståelse och omständigheter respektive biografiförfattare skildrar då varje författare förmedlar *sin* egen version av vem Coco Chanel var, för eftervärlden och dess läsare. Jag vill analysera vilka aspekter som betonas av de olika författarna och diskutera anledningar till dessa eventuella skiljaktigheter.

1.3 Forskningsfrågor

Syftet har således gett upphov till en frågeställning som avser besvaras utifrån författarnas olikheter ifråga om, förförståelse, omständigheter och urval.

Frågorna som rapporten ska behandla är:

- Hur konstruerar respektive författare bilden av Coco Chanel och hennes genombrott?
- Vilka aspekter av hennes karriär betonas av de olika författarna?
- Vilka underliggande motiv till att författarna belyser henne olika syns i verken?

---

² Hirdman Yvonne, ”Kvinnohistoria - vad är det?”, Falk-Thaning Sonja, *Kvinnohistoria*, Tryckeri Ab Primo, Oskarshamn, 1992, sid 10

³ Hermansson Adler Magnus, *Historieundervisningens byggstenar – grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik*, Liber Ab, Stockholm, 2004, sid 173ff

2 Metod och Urval

I det här avsnittet kommer den kritiska metoden att förklaras samt tillvägagångssättet av urval av material och avgränsningarna i uppsatsen.

2.1 Metod

Den analytiska metoden som används i denna uppsats är kvalitativ. Detta innebär att en djupare förståelse för materialet ska etableras. Fokus kommer att ligga på hur bilden av Coco Chanel konstrueras utifrån berättelserna om hennes liv, och vilken roll författarnas förförståelse och urval tillåts spela i dessa berättelser.

Förståelsen skapas genom ett sammanhang eller i mitt fall biografiförfattarnas uppfattning av Coco Chanel och hennes berättelse.

Forskningen fördjupas i en mindre mängd inhämtat material istället för att generalisera en större mängd. I boken *Kvalitativ analys*, skriven av Staffan Larsson står det följande:

Som nämnts handlar kvalitativ metod om hur man gestaltar något – hur man kan göra en så god beskrivning av ett sammanhang som möjligt. En sådan beskrivning kan ju i och för sig handla om vad som helst, men i vårt fall speciella fall handlar det om människors sätt att uppfatta sin omvärld.⁴

Bengt Starrin och Per – Gunnar Svensson som har skrivit boken *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, understryker Larssons argument, att metoden används i de situationer när mening är det som ska undersökas.⁵ I mitt fall är det biografiförfattarnas tolkning av berättelsen om Coco Chanel som ska undersökas.

Beroende på vilken förförståelse personen besitter förändras förståelsen och tolkningen av texten.⁶ Detta beror på att de olika förkunskaperna och intressen personer innehaver ger upphov till att personen som betraktar, associerar informationen olikt någon annan och därför upplever något annorlunda.

---

⁴ Larsson, Staffan, *Kvalitativ analys: exemplet fenomenografi*, Studentlitteratur, Lund, 1986, sid 11

⁵ Starrin, Bengt & Svensson, Per-Gunnar (red.), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, Studentlitteratur, Lund, 1994, sid 58

⁶ Starrin, Svensson, (red.), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, sid 59

2.2 Urval

Vad som utgör en lämplig och relevant information för en given studie bestäms av forskningens syfte.⁷ Jag har valt ändamålsenliga källor, vilket innebär ett val av källor som på lämpligaste sätt kan användas för att besvara min frågeställning. Denna typ av urval är baserad på forskarens egen kunskap och omdöme när det kommer till vad det finns för information att tillgå i ämnet. Jag utgår ifrån min egen kompetens, vilket jag har fått ifrån att jag länge har studerat historiska skildringar av modevärlden eller modeskapande. Jag har gjort efterforskningar för att se vilka källor som finns att tillgå inom ämnet som rör biografier om Coco Chanel. Exempel på material som valts bort är böcker berörande enbart hennes klädesdesign eller produkter så som *Chanel: the couturiere at work*, skriven av Amy De la Haye eller *Coco Chanel: un parfum de mystère: récit*, skriven av Isabelle Fiemeyer.

Biografierna, som presenteras under rubriken: Presentation av källmaterial. är valda utifrån olika begränsningar. De faktorer som begränsar urvalet är delvis, språkliga förhinder, då somliga är skrivna på franska, samt är det bara ett begränsat antal som är översatta/ skrivna på svenska eller engelska. Även tidsbegränsningen har resulterat i att allt material inte har kunnat granskas. Jag har därefter gjort en bedömning av de biografier som var tillgängliga och valt de jag ansåg skulle vara lämpligast till denna uppsas.

2.3 Avgränsning

Vad gäller begränsningar i föreliggande studie har jag valt att endast använda mig utav biografier. Jag har avgränsat min analys om Coco Chanel till tiden under första världskriget och dess påverkan av den kvinnliga emancipationen för att förstå författarnas konstruktion av Coco Channels genombrott och karriär.

---

⁷ Mikkelsen, Britha (2005) *Methods For Development Work and Research: A New Guide For Practitioners*, 3rd edition, Sage Publications India Pvt Ltd, New Delhi, sid 160

3 Teori

I det här kapitlet redovisar jag mina teorier jag använder i min undersökning.

3.1 Fabrikationsprocess

Peter Burke beskriver i sin bok *En kung blir till – Myter och propaganda kring Ludvig XIV*, hur en historisk person kan porträtteras. Några av de grundbegrepp han använder sig av är *fabrikation* och *mytologisering*. Dessa begrepp innebär att beroende på personens intresse kommer materialet uppfattas olika, därmed resulteras i att vinklingarna om samma objekt kan ge upphov till olika föreställningar. Burke menar att fabrikation kan förvillas och påverkas av rummet mellan historisk händelser och nutida vilket därmed kan mytologisera faktiska händelser och kanske omkonstruera sanningen.⁸

Ett exempel på vad Burke diskuterar är att läsaren såväl som författaren kan påverkas på ett negativt sätt om betraktaren har en förutbestämd uppfattning eller enbart fokuserar på det av intresse och stora delar förkastas. Detta riskerar att sanningen förvanskas eller en smal bild skapas, på grund av de egna förutfattade meningarna. Burke skriver:

Ändå ligger det en fara i att kalla en studie som denna för en analys av propagandan för Ludvig den XIV. Det farliga med en sådan inriktning är att den kan förleda såväl författare som hans läsare att tolka dikterna, målningar, statyerna och deras representationer av kungen enbart som övertalningsförsök och inte som en (säg) uttryck för kungens makt och åtminstone några av hans undersåtars underdåniga vördnad.⁹

I och med att ordet propaganda används, blir betraktaren i citatet ovan möjligtvis påverkad negativt, då ordet lätt associeras till förvrängda bilder i dagens samhälle, men i detta fall behöver det ordet inte ha används i en negativ benämning. Detta är viktigt att ha i åtanke då man avspeglar händelser och personer i en historisk kontext.

---

⁸ Burke, sid 25

⁹ Burke, sid 19

Syftet med uppsatsen är att analysera framställningen av Coco Chanel utifrån fyra författare. Urvalet de gjort har ibland skett på bekostnad av annat, som då inte belyses och därmed skapar olika uppfattningar om samma egentliga fenomen.¹⁰

Är det då som Burke skriver? Detta skulle i så fall visa sig i olikheterna från de olika författarnas beskrivning. Huruvida dessa skiljaktigheter finns och i så fall uppenbarar sig, kommer därför att undersökas närmare. Om de fyra författarna skiljer sig åt, vilket de antagligen kommer att göra på i alla fall någon aspekt, behöver det då betyda att någon har missuppfattat eller kan det bara betyda att vi alltid uppfattar saker olika, och att sanningen därför kan vara flera? Eller handlar det om vilka frågor som berättelsen är menad att besvara?

3.2 Genusperspektiv – Kvinnan i historien

Genus kan definieras som socialt konstruerade roller som har skapats mellan de två könen, man och kvinna. Genus kopplas, i den här uppsatsen, till könsidentitet, där sociala och kulturella egenskaper tillskrivs de olika könen. Genusbegreppet uppfattas som ett maktperspektiv, där en tyst överenskommelse har etableras, där mannen och hans egenskaper är mer värda.¹¹

Kvinnan i vår historia är oftast i skymundan, även om hon inte är helt osynlig, har hon inte tilldelats en betydande roll eller särskilt märkbar uppmärksamhet. Den bild som har cirkulerat är ofta förringad, vanställd och beskrivningarna av kvinnorna är oftast anknutna till känslor och familj. Hirdman menar på att de manliga historikerna har medvetet visat den här bilden eller valt bort kvinnor i den stora historiebegrivningen.¹² Historiebegrivningen har i många olika avseenden setts ur ett smalare manligt perspektiv och de få kvinnor som trots allt blivit framlyfta tillhör ofta de högre klasserna.¹³

Alltså, ur ett genusperspektiv, har historieforskningen delat upp kvinnor och män och detta p.g.a. att männen har under lång tid varit mer intressant. Är det då som Hirdman skriver, att kvinnor har åsidosatts eller beskrivs på ett särskilt vis? Det borde i så fall märkas i de olika biografiförfattarnas framställning av Coco Chanel. Tilldelas

---

¹⁰ Burke, sid 27

¹¹ Johansson Roger, Berggren Lars, *Levande läromedel*, Holmbergs, Malmö, 2006, sid 118

¹² Hirdman sid 10

¹³ Hermansson Adler Magnussid 173ff

männen speciella karaktärsdrag och framstår Coco Chanel som en kvinna vars plats är bakom mannen? Går det även att se likheter i biografiförfattarnas beskrivning med vad Hermansson Adler skriver, att de kvinnor som är av intresse tillhör de högre klasserna? Hirdman skriver i boken *Med livet som insats-Biografen som humanistisk genre*, att genusteori är ett angreppssätt för att förhålla sig till strukturella mönster. Hon skriver följande: ” Om vi tar dessa strukturella mönster på allvar som könens relation och handlande ger upphov till (genusordningen), följer att de bör ha spelat en roll för just X.”¹⁴ Hirdman menar på att om forskningsobjektet är en kvinna är det näst intill ofrånkomligt, att ett genusteoretiskt tänkande mer eller mindre styr framställningen och förförståelsen.¹⁵ Det som blir intressant att undersöka i min uppsats är om biografiförfattarna har ett genusteoretiskt tänkande vid deras framställning av Coco Chanel och hur det kommer det synas i deras urval.

---

¹⁴ Hirdman Yvonne, ”Makten att bestämma”, Rosengren Henrik & Östling Johan (red.) *Med livet som insats: biografen som humanistisk genre*, [Ny utg.], Sekel, Lund, 2011, sid 119

¹⁵ Hirdman, sid 119

4 Tidigare forskning

Att teckna en bild av den, för uppsatsen, mest relevanta forskning är sällan en helt enkel uppgift. Inom arbetet med denna uppsats visade sig denna uppgift dock vara särskilt utmanande – och kanske just därför särskilt intressant.

Det ena perspektivet jag har valt att undersöka i samband med min uppsats är forskning utifrån ett biografiskt perspektiv som koncentrerar sig på skildringar om den lilla människan. Jag har fått en överblick om vad som har forskats kring den lilla människan och varför man väljer att fokusera på en individ i historiska sammanhang, för att kunna förstå hur man väljer att skildra individer och om det finns olikheter i återberättandet. Skillnader mellan de olika synsätten, att titta på historien utifrån det stora perspektivet till den enskilda människans historia och uppfattningar, anser jag kan sägas utgöras av en pendelrörelse, vilket beror på vad som är trendigt just nu. Nu på senare finns ett flertal forskningsområden där den enskilda människans historia får ta mer plats. Verk som Carlo Ginzburgs *Osten och maskarna*, som gavs ut 1982, skildrar historien om en viss tid eller mentalitet genom att fokusera på en särskild individ. Boken utspelar sig i Italien år 1584 där en mjölnare har gjort sig känd för att diskutera vitt och brett om Gud och världsalltet, om religionen och prästerna. Nu står han inför inkvisitionsdomstolen anklagad för kätteri.¹⁶ Det intressanta är att Ginzburg fokuserar på mjölnaren istället för prästernas eller kungens perspektiv. Även i Sverige är forskare intresserade av den här sortens historieskildring. För att nämna ett namn så forskar Eva Östberg om mentaliteter och samhällsliga kontexter. I boken *Tystnader och Tider*, lyfter Östberg människor som frivilligt eller på grund av tvång tystnats.¹⁷ Enligt mig lyfter hon komplexiteten med ”tystnaden” kring den lilla människan och ur detta hittar nya intressanta perspektiv till historieforskningen vilket även kan vara relevant i min uppsats, då biografiförfattarna väljer att inte ta upp särskilda situationer eller perspektiv blir det ändå ett uttalande.

Hur man ska förhålla sig till historien är ett intressant fenomen, då det beror på vem som skildrar berättelsen. De här frågorna finns inom all historieforskning och används på olika sätt. Detta är av intresse för den här uppsatsen då den behandlar hur olika individer porträtterar en individ olika, vilka konsekvenser det medför samt varför

---

¹⁶ Ginzburg, Carlo, *Osten och maskarna: en 1500-talsmjölnares tankar om skapelsen*, [Ny utg.], Ordfront, Stockholm, 1996

¹⁷ Österberg, Eva, *Tystnader och tider: samtal med historien*, Atlantis, Stockholm, 2011

biografiförfattare väljer att skildra särskilda sammanhang och utelämnar andra. Utifrån detta, att forskare har olika uppfattningar om historien, har jag valt att i min uppsats fokusera på hur en enskild person och dess historia kan uppfattas varierande av olika författare, därmed konstrueras på flera sätt och vilka anledningar det finns till detta. Då detta kan påvisa hur komplex historieskrivning kan vara och hur många olika uppfattningar det kan finnas om samma individ, och i detta fall, Coco Chanel.

Det andra perspektivet är att titta på forskningen kring Coco Chanel, då hon är personen min uppsats fokuserar på. Historiker och idéhistoriker har inte fokuserat på Coco Chanel i någon högre utsträckning, men att det finns en del skrivet om henne inom modeforskning kan dock konstateras. Det talas främst om Coco Chanel som modesymbol eller om hennes kläder och design, vilket den här uppsatsen inte ska fokusera på. Genom sökning fick jag fram forskning som berör mitt ämne, dock inte på det plan jag kommer att fördjupa mig i, så som *Chanel: Key Collections*, skriven av Melissa Richards. Bokens tyngdpunkt ligger på kläderna som fick Coco Chanel att bli den berömda designern som hon fortfarande är idag¹⁸. Ett annat exempel är *Chanel: Vocabulary of Style*, skriven av Jerome Gautier. Gautier fokuserar på hur modehuset Coco Chanel har sett ut och fortfarande är en av världens mest inflytelserika influenser när det kommer till mode.¹⁹ Min uppsats kommer inte lägga tyngdvikten på hur hennes estetik såg ut, utan hur Coco Chanel benämns i berättelsen om henne.

I kandidatuppsatsen *Förebilder inom mode – en studie om maktfördelning mellan konsument och media*, diskuteras det om vem som har makten att bestämma vad som är trendigt och inte.²⁰ Författarna till uppsatsen, Eva Mattsson och Elif Wahlund, tittar på stilikonerna och förhållanden mellan dem och medierna. Stilikonernas relation till konsumenterna men även konsumenternas relation till medierna. Frågeställningen i arbetet är ”hur ser bilden av en stilikon ut ur medie- respektive konsumentperspektiv? Är det medierna som styr vad konsumenterna anser vara stilfullt, eller är det i själva verket konsumenterna som har makten?”. En sammanfattning av resultatet visar att konsumenterna har ett stort inflytande, de har en position att välja vilka som är deras favoriter. Medierna kan dock lyfta fram stilikonerna de anser är moderiktiga, men för att

---

¹⁸ Richards, Melissa, *Chanel: key collections*, Hamlyn, London, 2000

¹⁹ Gautier, Jérôme., *Chanel: the vocabulary of style*, Thames& Hudson, London, 2011

²⁰ Eva Mattsson & Elif Wahlund, *Förebilder inom mode – en studie om maktfördelningen mellan konsument och media* (Stockholm, Företagsekonomiska institutet vid Stockholms universitet, HT 2005)

kunna sälja sina tidningar måste de ta hänsyn till konsumenterna. Författarna påvisar även att stilikonerna behöver tillfredsställa både konsumenterna och medierna. I och med att arbetet är en nutida undersökning som koncentrerar sig främst på dagens mode, kan resultatet därför inte sättas i en kontext med Coco Channels inflytande och tillvägagångssätt i dåtidens samhälle. Dock kan man se paralleller till dåtidens medias och konsumenters makt. Om de inte till sist hade bekräftat Coco Chanel, hade kanske inte hennes design eller åsikter fått likartad spridning som de fick. Där min forskning tar vid är att jag utifrån skildringar om Coco Chanel ska analysera hur författarna konstruerar bilden om Coco Chanel. Precis som den ovan nämnda uppsatsen analyserar, ska jag fokusera på de bilder av Coco Chanel som biografiförfattarna konstruerar och skillnaderna på dessa.

I den andra kandidatuppsatsen, *Hur skapas en trend? – En kreativ process eller konsekvens av en ekonomisk strategisk drivkraft?* skriven av Linda Wilén och Linn Alsén, undersöks hur trender skapas i dagens samhälle. De argumenterar för att det idag ser väldigt olikt ut än vad det gjorde förr. I och med att trender kommer och går snabbare idag, ville författarna se hur en trend etableras. Resultatet de kom fram till är att trender inspireras av olika livsstilar, musik, kultur och folkgrupper. De blir trender när modebranschen för in de här influenserna och låter sig inspireras av dem, utöver de här faktorerna spelar även en ekonomisk drivkraft in.²¹ Ur kandidatuppsatsen påvisas det att Coco Chanel var en trendbrytare, vilket påvisar särskilda karaktärsdrag, så som innovativ och modig vilket är relevant för min analys. Så frågan är vilka karaktärsdrag är av betydelse för biografiförfattarna?

Magdalena Petersson skriver i *Kläder som andas, kroppar som formges: kroppskonstruktioner, genus och sportande*, hur kroppen är konstruerad i jämförelse med hur vi klär den. Hon inriktar sig främst på sportmode, för både män och kvinnor, så träningen ska bli lättare.²² Detta är intressant för min uppsats då biografiförfattarna diskuterar huruvida Coco Chanel skapade fritidskläder för kvinnor samt myntade begreppet. Precis som Petersson skriver att kläderna ska underlätta ett aktivt liv, vill jag undersöka om det går att utifrån konstruktionen av Coco Chanel, se om hon, genom sin

---

²¹ Linda Wilén & Linn Alsén, *Hur skapas en trend? – En kreativ process eller konsekvens av en ekonomisk strategisk drivkraft?* (Borås, Textilhögskolan, 2010)

²² Magdalena Petersson, *Kläder som andas, kroppar som formges: kroppskonstruktioner, genus och sportande*. (Göteborg, Centrum för konsumentvetenskap och Etnologiska institutionen Göteborgs universitet, 2005)

design, uppmanade kvinnor till ett friare och rörligare liv, där kvinnor och mäns situation i samhället bör bli mer jämställda. Detta blir relevant i min undersökning då jag vill analysera huruvida biografiförfattarna framställer Coco Chans design som ett åsiktstagande eller endast en trend och i så fall vilken betydelse får det för biografiförfattarnas sätt att skildra Coco Channel.

5 Presentation av källmaterial

För att förstå kommande analys beskrivs nedan vilka författarna är, vilken typ av biografi och varför de har skrivit om Coco Chanel. Detta ger också möjlighet att förhålla sig kritiskt till författarna och deras material, källor samt möjliga inflytande på dem.

Coco Chanel–En modeskapares liv, Axel Madsen, 1993

Axel Madsen är en dansk - amerikansk journalist som är uppvuxen i Paris. Han har jobbat på ett flertal tidningar och skrivit flera biografier. Hans bok *Coco Chanel – En modeskapares liv*, handlar om hur Chanel förknippas med mode, kvinnlig skönhet och den kvinnliga frigörelsen. Han skriver om hur ”Coco”, som han kallar henne, förändrade kvinnornas utseende och självbild. Madsen menade att hon ansågs vara kontroversiell och att hon var modern, som modeskapare och företagsledare var hon många gånger före sin tid.

Litteraturen han använder i sin bok består av ett väldigt stort urval böcker med olika vinklingar på Coco Channels liv. Utöver det så har Madsen intervjuat ett flertal personer som hade kontakt med Coco Chanel, däribland hennes advokat René de Chambrun, Yves Saint Laurent, Karl Lagerfeld m.fl. Författaren har också studerat tidigare utgivna franska böcker och artiklar i modepressen som han själv har översatt och därefter granskat.

Coco Chanel-En modeskapares liv är på 420 sidor och är översatt av Margareta Eklöf till svenska. Den utgavs år 1993 av bokförlaget Forum. I boken finns illustrationer men jag har inte gjort några bildanalyser. Biografen är enligt mig en yrkesbiografi, vilket Eva Helen Ulvros menar på är en biografi som främst lyfter fram personens yrke och livsgärningar snarare än att fokusera på hur den biograferande var.²³ Dock skriver Madsen även om Coco Channels känslor men inte på samma sätt som om karriären.

Fem kvinnor som förändrade världen, Ulla Britta Ramklint, 2008

Författaren bakom den här boken är en kulturjournalist. Hon är aktiv i flera tidningar så som *Populär Historia* och *Skånska Dagbladet*. I sin bok skildrar hon fem kvinnor som

---

²³ Ulvros Eva Helen, ”Att skriva livet”, Rosengren Henrik & Östling Johan, *Med livet som insats: biografien som humanistisk genre*, [Ny utg.], Sekel, Lund, 2011, sid 145

hon anser förändrade världen. Deras historier fångar andan då 1800-talet övergick i ett stormig och dynamiskt 1900-tal. Kvinnornas historier skildrar samtidigt att det går att med tillräcklig vilja, drivkraft och stark personlighet påverka sitt öde. Hennes källor bygger på insamlat material där hon har gjort sin tolkning av Coco Chanel vilket är det som den här uppsatsen ska undersöka. Det existerar ingen referenslista, dock hänvisar hon till Axel Madsens bok *Coco Chanel En modeskapares liv* som är omnämnd här ovan.

Fem kvinnor som förändrade världen är på 265 sidor, dock är det enbart kapitlet om Coco Chanel som har granskats till uppsatsen. Boken gavs ut 2008 av bokförlaget Historiska media. Den här biografien kategoriseras som ett äreminne, vilket enligt Ulvros närmst syftar till att förhärliga den biograferade.²⁴

Ingenting roar Coco Chanel efter midnatt, Djuna Barnes, 1995

Djuna Barnes (1892 – 1982) var journalist, och till skillnad från de andra författarna tillhörde hon den amerikanska konstnärs- och författarkolonin i Paris under 1920 och 1930-talen. Barnes menar att Coco Chanel utvecklade en egen form av feminism, som går ut på att missionera för kvinnors rättigheter, så länge det på ett positivt sätt påverkar deras utseende.

Det är Barnes egna åsikter och erfarenheter som kommer till uttryck. Hon ger inga referenser till annat material. Reportaget är 1931 och baseras på hennes intervju med Coco Chanel. Boken är ett samlat verk av hennes journalistiska texter och utgavs 2005.

Ingenting roar Coco Chanel efter midnatt är på 249 sidor och är översatt av Meta Ottosson. Jag har enbart granskat reportaget med samma namn som boken *Ingenting roar Coco Chanel efter midnatt*. Boken utgavs av förlaget Ordfronts förlag. Den här biografien hamnar under kategorin existentiell biografi. Ulvros menar på att det är en biografi som främst lyfter fram personens livsmål och känslor, så som kärlek, glädje och visioner.²⁵

---

²⁴ Ulvros, sid 145

²⁵ Ulvros, sid 145

The World of Coco Chanel – Friends Fashion Fame, Edmonde Charles-Roux, 2005

Precis som ovannämnda författare var även Edmonde Charles-Roux en journalist. Hon bodde i Paris och jobbade som journalist på bl.a. den framgångsrika och kända modetidningen *Vouge* som hon även senare blev redaktör på.

I sin bok talar hon om Coco Chanel som en symbol för mode och menar att hon ”uppfann utseendet” på 20-talet. Hon tog av kvinnornas korsetter och fjädrar och frigjorde dem. Boken visar hennes liv och de prestationer hon uppnådde såväl som hennes kärleksproblem.

Edmonde Charles-Roux har fått mycket av sitt material från modehuset House of Chanel. Här har hon hämtat information och bilder ur deras personliga bildarkiv, vilket ger den officiella bilden av Coco Chanel. Charles-Roux var Channels officiella levnadstecknare och nära vän. Charles-Roux använde materialet från modehuset House of Chanel men även levande ögonvittnen för att sätta in bilden av Coco Chanel i sitt sammanhang av tid och plats.

The World of Coco Chanel-Friends Fashion Fame är på 384 sidor och är skriven på engelska. Boken utgavs år 2005 av bokförlaget Thames & Hudson. I den här boken finns många bilder, men inget som har används till uppsatsen. Den sista biografien jag har valt hamnar också, precis som Madsens bok, under kategorin yrkesbiografi.

6 Undersökning

Jag kommer i följande avsnitt att genomföra en undersökning i form av en analys av materialet. Jag kommer analysera biografierna utifrån begreppen urval, omständighet, förförståelse och attribut. Jag ska undersöka vad de olika biografiförfattarna har skrivit om Coco Chanel och därefter analysera deras framställning om henne. Valet av tematisering är grundat på att så tydligt kunna besvara min frågeställning som grundas på Coco Channels genombrott, karriär och bakomliggande tanke till biografiförfattarnas urval.

6.1 Yrkeskvinnan Coco Chanel

Det är många olika faktorer i ekvationen Coco Channels resa till att bli en yrkeskvinna. Faktorer så som hennes personlighet men även hennes relationer till olika män, som alla har bidragit på ett eller annat sätt.

Redan innan Coco Chanel slog igenom som den stora designern hon idag erkänts som, benämns hon i biografierna med ett flertal superlativ som beskrev hennes karismatiska personlighet. Axel Madsen skriver att Arthur ”Boy” Chapel, en man som Coco Chanel hade en kärleksrelation med, hade yttrat följande: ”Ni kan inte föreställa er hur besvärande det är för vissa kvinnor att vara sysslolösa, särskilt när de är intelligenta, och Coco är intelligent.”²⁶ Precis som citatet beskriver, benämns Coco Chanel främst i goda ordalag och de positiva genomsyrar de flesta författares beskrivningar.

Madsen skriver på ett sätt som leder till att läsaren sympatiserar med henne. Hans beskrivningar om hennes ibland bristfälliga kunskaper inom det yrkesmässiga formuleras på ett sätt som tyder på att dessa brister egentligen inte är hennes fel. Boy hade till exempel sagt till henne att hon var högfärdig och inbilsk när det kommer till arbetsmoral. Coco Chanel hade sagt åt sin assistent att denne inte var anställd för nöjes skull, utan för att Coco Chanel själv ville bli rik, och tjäna en förmögenhet. Madsens förklaring till hennes beteende är att hon avskydde att få råd, inte för att hon var för stolt, utan tvärtom för att hon visste sig vara lätt att övertala. Hon upplevde, enligt Madsen, att andra bara gav råd som tjänade deras egna syften.²⁷ Detta belyser hennes rädsla för att lita på någon snarare än att hon var arrogant eller trodde sig veta bäst.

Madsen skildrar tydligt hur Coco Chanel var en rastlös kvinna. Den beskrivningen kännetecknar stora delar av hennes liv, då hon ständigt ville utvecklas. Hon ville inte

---

²⁶ Madsen, Axel, *Coco Chanel: en modeskapares liv*, Forum, Stockholm, 1993, sid 67

²⁷ Madsen, sid 68

enbart fylla en estetisk funktion vid sidan om en man, utan själv kunna stå för sin försörjning. Madsen skriver att Coco Chanel hade sagt följande till Boy: ”När jag inte längre behöver dig mer vet jag att jag älskar dig”.²⁸ En annan beskrivning som tilldelas Coco Chanel är att hon var mycket ensam. Boy var upptagen med sitt och Coco Chanel var uppslukad av sina sysselsättningar.²⁹ Inget nämns i Madsen om huruvida Coco Chanel uppskattade all sin egentid, dock poängteras att hon var lycklig över succén som hennes arbete gav. Det blir påtagligt att Madsen beskriver hennes framgång positivt, inga eventuella baksidor med framgången nämns.

Ramklint skriver hur Coco Chanel inte var oskuld när hon träffade Boy, utan hade i själva verket gjort en abort. Coco Chanel hade fått titeln Claudine, vilket betyder följande: ”/.../ ung debutant på den sociala arenan – en självständig, fräsch och okonventionell individ /.../”.³⁰ Ramklints sätt att beskriva hennes aktiva samliv med olika män resulterar i en uppfattning som stärker bilden av henne som en självständig kvinna med samma sexuella frihet som männen, vilket jag uppfattar som att Coco Chanel var före sin tid. Till skillnad från Ramklint uppfattas Madsens skildring om samma händelser som mer allvarlig, och som han menar har satt spår i henne i form av olycka.³¹ De här två beskrivningarna går emot varandra såvida att Ramklints version lägger tonvikten på att skildra en stark kvinna som klarade den svåra motgången, medan Madsens version tolkas som att det gjorde en stor påverkan på Coco Chanel som person och framtida relationer. Vad de både författarna beskriver är att det var så hon kom i kontakt med Etienne Balsan, som var den första mannen i hennes romantiska repertoar, och steget mot hennes yrkeskarriär.

Det nämns tydligt i biografierna hur mycket männen stöttade Coco Chanel i hennes orienterande kring sin yrkesroll och uppstartandet av butiker, dock diskuteras det inte om Coco Chanel var tacksam för all hjälp utan snarare uppfattas som något hon tyckte var jobbigt. Det som skildras är att Boy hade tillfört ekonomisk säkerhet i butiken, vilken hon inte fick reda på förrän senare.³² Återigen förstärks dragen som tyder på hur benägen Ramklint är att Coco Chanel beskrivs som en självständig individ. Madsens

---

²⁸ Madsen, sid 68

²⁹ Madsen, sid 72

³⁰ Ramklint, Ulla Britta, *Fem kvinnor som förändrade världen*, Historiska media, Lund, 2008, sid 119

³¹ Madsen, sid 36

³² Ramklint, sid 123

beskriver Coco Channels och Boys relation som mycket mer romantiserad än Ramklint gör, Madsen framställer en bild av henne som varm och med en förmåga att älska snarare än Ramklints beskrivning som en oberoende karriärkvinnas. Detta leder till en diskussion om huruvida Coco Chanel drog nytta av männen, exempelvis Boy, för egen vinning eller om det faktiskt handlade om äkta kärlek. Var hennes drivkraft för att lyckas som designer mer betydande än hennes kärleksliv, där kortare romanser var det enda som hon vågade sig på eller var hon en person som var kär i kärleken? Författarna förhåller sig till detta olika. Till skillnad från Madsen skriver Charles–Roux: ”She also professes to have had only modest aspirations, wanting true love, to be chosen, preferred, and that the choice be for always. But destiny decreed that such happiness would never be hers. In the summer of 1913 Chanel decided to break with the life of a kept woman and all the vexations it entailed.”³³ Här konstrueras en bild av att Coco Chanel till en början, som Madsen menar en person som hoppades på att hitta kärleken, men som sedan övergav hoppet och strävade efter att bli en oberoende kvinna som ville slå sig in i yrkesvärlden, precis som Ramklint menade att hon hade varit från början. Bilden som skapas av Coco Chanel ur Ramklints och Charles–Roux biografier är att hon tillslut inte vågade eller ville vara beroende av någon för att vara lycklig, utan att hon var en stark kvinna som skapar sin egen lycka och framgång.

Coco Chanel uppfattas ur majoriteten av biografierna som en naturlig talang när det kom till mode. Dock hade hon dålig kunskap rent tekniskt och hade ingen nämnvärd materialkännedom. Ramklint skriver hur Boy skickade henne till en engelsk skräddare som lärde henne allt han kunde.³⁴ I Madsen biografi om Coco Chanel benämns inte den engelska skräddaren, istället står det att läsa hur Boy hade förstått hennes bristande kompetens och Coco Chanel hade därmed fått anställa två medarbetare som kunde lära henne. Hon anställde en kvinna som tidigare hade jobbat för en annan hattmakare.³⁵ Biografierna beskriver Coco Channels väg mot karriären olika, men de når alla samma destination, Coco Chanel får sin yrkeskunskap, men vägen dit ser olika ut beroende på vilken författare. Ramklint menar att hon gick en mer professionell väg genom att lära sig hos en riktig skräddare, medan Madsen istället menar att hon lärdes på mindre

---

³³ Charles-Roux, Edmonde, *The world of Coco Chanel: friends, fashion, fame*, Thames & Hudson, London, 2005, sid 6

³⁴ Ramklint, sid 123

³⁵ Madsen, sid 69

seriösa grunder. Charles–Roux har ytterligare en version av hur hon fick sin yrkeskompetens. Hon nämner inget om en medarbetare som lärde Coco Chanel, eller att hon reste till en skraddare, utan att en skraddare sydde om hennes klänningar, och på det sättet lärde sig Coco Chanel hur hon skulle göra.³⁶ Det finns uppenbara skillnader och vinklingar bland Madsens, Ramklints och Charles-Rouxes beskrivningar av Coco Chanel som yrkeskvinna, hennes yrkesroll och anledningen till hennes ständiga strävan efter självständighet.

6.2 Karriärkvinnan Coco Chanel

Coco Channels karriärssaga berodde på flera anledningar, allt från hennes personlighet till första världskriget. Dock väljer biografiförfattarna olika situationer och perspektiv att skriva om.

Ramklint skildrar hur Boy ansåg att Coco Chanel var mer än bara den typiskt traditionella kvinnan. För honom var hon en karriärmänniska precis som han själv.³⁷ Sättet på vilket Ramklint beskriver Coco Chanel, en kvinna med ett sinne för PR och en drivenhet precis som Boy, så uppfattas Coco Chanel som en kvinna jämlike med mannen. Beskrivningar som ”utvecklat sinne för PR” och att ”hennes affär var en framgång nästan från början” skapar en glorifierad bild av Coco Chanel. Till skillnad från Ramklint beskrivs inte Coco Channels fantastiska karriär lika utbroderat i Madsens bok. Han skriver visserligen om karriären som otrolig, men beskriver inte tillnärmelsevis Coco Chanel med de starka och positiva adjektiven i sin berättelse.

Biografierna skildrar flera anledningar till varför hennes karriär gick som den gjorde, och de är eniga kring den fascination som hennes karriär väckte. De olika verken beskriver uppfinnandet av fritidskläderna olika, vilket var en av Coco Channels största framgångar. Ramklint skriver att man nog vågar säga att Coco Chanel *uppfann* fritidskläder.³⁸ Det blir ett konstaterande snarare än Madsens mer blygsamma skildring. Han skriver på ett sätt som uppfattas som att hon skapade ett mode som bestod av lediga sommarkläder, som senare skulle falla under kategorin fritidskläder, inte att begreppet grundades utifrån hennes kläder.³⁹ Charles–Roux beskrivning är mer inne på samma

---

³⁶ Charles-Roux, sid 88

³⁷ Ramklint, sid 12

³⁸ Ramklint, sid 127

³⁹ Madsen, sid 80

spår som Ramklints. Hon menar att Coco Chanel designade ett nytt mode utifrån hennes egna behov, vilket var att kunna röra sig fritt och inte bli begränsad av kläderna som redan fanns. Kvinnorna hade inga kläder som lämpade sig för rörliga aktiviteter, så Coco Chanel skapade det. Charles–Roux skriver i en rubrik: ” 1913: Chanel invents sports fashion.”⁴⁰

Ett annat perspektiv på Coco Channels framgångssaga är hur litteraturens beskrivningar om henne leder till att hon uppfattas som innovativ. När affärerna gick dåligt hittat Coco Chanel på nya sätt att göra reklam för sina kläder. Hon får då idén att själv bära sina kläder och mannekänga för att poängtera fördelarna med sin design. Charles–Roux skriver: ” Showing herself around town, not only became the object of great attention but also helped double Coco’s business.”⁴¹ De andra biografierna nämner inte den specifika händelsen utan andra som bidrar till samma slutsats. Ramklint skriver att Coco Chanel använde sig av yrkesfotografer som specialiserade sig på utomhusfotografier, vilket passade perfekt för att marknadsföra hennes ”fritidskläder”.

⁴² Oavsett om det är två olika händelser blir uppfattningen att Coco Chanel var banbrytande och nytänkande.

Ett annat element som de flesta författarna nämner är männens generösa hjälp. Männen som cirkulerade i hennes liv omskrivs som stöttande i hennes karriär på flera olika plan. Det rör sig om ekonomisk hjälp eller att utvidga hennes sociala nätverk. Ramklint skriver: ” Det blev en personlig triumf för henne när hon definitivt blev socialt synlig i sällskap till Etienne, när han kunde presentera henne som en exceptionell ryttarinna.”⁴³ Återigen blir det alltså tydligt hur angelägen författaren är att höja Coco Chanel. Hon nämner innebörden av Etiennes närvaro, men samtidigt avslutas det med att starkt belysa en av Coco Channels kvalitéer som här- en duktig ryttarinna. Ännu en gång visar min analys att det uppstår det olikheter mellan de olika biografiska verken. Madsen lägger fokus på hur andra skapade sig en uppfattning om henne. Madsen skriver om vad en vän till Etienne hade sagt: ”Så fort hon hade blivit skicklig på hästryggen satte Etienne en ära i att visa upp henne. /.../ Hon var fullständigt orädd till häst och det imponerade på oss. Därutöver hade man aldrig kunnat tänka sig att hon

---

⁴⁰ Charles-Roux, sid 108

⁴¹ Charles-Roux, sid 115

⁴² Ramklint, sid 127

⁴³ Ramklint, sid 120

skulle bli Coco Chanel, i våra ögon var hon Etienne Balsans lilla väninna”.⁴⁴ Här, i Madsens bok, blir det inte lika viktigt att hävda Coco Chanel när det berättas om männens påverkan, utan snarare tvärt om att uppfattningen om henne förminskas genom männens syn på henne. Här kommer genus men även ett klassperspektiv in, där Ramklint, poängterar Coco Channels styrkor och väljer att inte, lika utvecklat, berätta om männens ekonomiska överlägsenhet gentemot Coco Chanel, medan Madsen i hans bok uttrycker tydligare genusskillnaderna.

En annan faktor som kan ha legat till grund för Coco Channels framgång var första världskriget. Kriget medförde en rad förändringar för både samhället och människorna. Även här väljer biografiförfattarna att belysa olika händelser inom samma period. Madsen skriver att kriget hade sina fördelar för modet som Coco Chanel skapade, dock skildrar han även att Coco Chanel hade svårt att vara ifrån Boy. Det står följande: ”Gabrielle ville vara närmare Boy, och när fronten stabiliserades i december och landet organiserade sig för kriget följde Adrienne, Antoinette och hon själv med de återvändande adelsdamerna och skådespelerskorna till Paris.”⁴⁵ Coco Chanel uppfattas i den här skildringen som en känslomässig kvinna som hyste starka känslor för Boy. Hon lämnade sin butik i Deauville till en expedit för att få träffa Boy. Det resulterar i en uppfattning om att hennes karriär fick en sekundär betydelse efter Boy. Ramklint å andra sidan skildrar inte den här händelsen utan hon berättar om krigets alla fördelar för Coco Channels karriär som första världskriget förde med sig. Hon nämner inget som rör Coco Channels känslor för Boy. Ramklint fokuserar på att konstruera Coco Chanel som en stark karriärkvinna samt att poängtera hur den nya kvinnotypen ser ut och hur kvinnor nu betraktades som riktiga människor.⁴⁶ Charles-Roux skriver att det var Boy som åkte till Paris under kriget och hälsade på Coco Chanel och inte tvärt om. Charles-Rouxs biografi skildrar Boys och Coco Channels relation till skillnad från Ramklint, men samtidigt förtydligar hon att det inte var Coco Chanel som reste till Paris för Boys skull. Ett annat exempel på Charles-Rouxs blyga sätt att förhöja Coco Chanel är: ”As Chanel would express it: A world was dying, while another was being born. I was there, an opportunity came forward, and I took it.”⁴⁷ Detta kan ge upphov till en tolkning av

---

⁴⁴ Madsen, sid 52

⁴⁵ Madsen, sid 88

⁴⁶ Ramklint, sid 130

⁴⁷ Charles-Roux, sid 124

Coco Chanel som självsäker och att såg hon en chans så tog hon den utan att tveka, men det är formulerat på ett sätt som uppfattas mer sympatiskt än skrytsamt. De olika biografierna går ifrån varandra, de har olika sätt att porträttera Coco Chanel vilket resulterar i att uppfattningen om henne ser annorlunda ut även om slutsatsen blir likartad, -en banbrytande stark kvinna med en enorm drivkraft som skapat ett beundransvärt imperium och karriär i ett mansdominerande tidigt 1900-tal.

6.3 Stilikonen Coco Chanel

Coco Channels väg till den estetik hon skulle komma att representera var lång och tuff, och här kommer olika skildringar av de situationerna att presenteras.

I det biografiska materialet skildras vad som beskrivs som Coco Channels missnöje för hur dåtidens kvinnor klädde sig. De kläderna skildrade inte de föreställningar hon hade om en dåtida modern kvinna, i och med att kläderna inte var anpassade för en arbetande kvinna. Charles-Roux skriver att Coco Chanel hade sagt följande: ”All the fashions of the day, with their complicated grace, struck her as ridiculous.”⁴⁸

Sättet hon formulerar sig på medför att Coco Chanel upplevs som någon med väldigt starka tankar om dåvarande modet. Det är ingen blygsam åsikt, utan upplevs mer som en frustration från hennes sida. Charles-Roux skriver även att Coco Chanel följde sin instinkt när det kom till vad hon inte ville ha.⁴⁹ Det är formulerat på ett sätt som uppfattas som att när det kommer till Coco Channels åsikter om kläder var hon väldigt självsäker på sig själv och ansåg sig veta bäst. Även Madsen som brukar upplevas som blyg när det kommer till hans sätt att beskriva Coco Chanel skildrar henne som väldigt självsäker, i alla fall när det kommer till hennes klädessmak. Madsen formulerar att Coco Chanel har sagt följande: ”Alla damer vill veta hur jag gör för att klä mig såhär...”⁵⁰ Även om Madsen påstår att detta är Coco Channels ordval, så har han skrivit det i en kontext som får henne att upplevas som allt annat än osäker. Hon står upp för sig själv och säger att hon vill arbeta, och intrycket blir att hon tror på sig själv, även om andra säger åt henne att hon inte kommer lyckas. Även Ramklint skildrar Coco Channels missnöje över det dåtida modet. Följande kan läsas: ”Modet släpade efter kunde hon konstatera. Tidningarna berättade om kvinnor som besteg Alperna, men i samma

---

⁴⁸ Charles-Roux, sid 62

⁴⁹ Charles-Roux, sid 62

⁵⁰ Madsen, sid 55

utstyrsel som de bar när de besökte teatern.”⁵¹ När det kommer till Coco Chanelns stil och att hon blev en stilikon är biografiförfattarna eniga om att så var fallet. Min analys visar att trots att de återigen skildrar olika historier så uppfattas det som att författarna har en enad bild av Coco Chanel. Jag tolkar skildringarna om Coco Chanel som att hon var en kvinna som trodde på sin design och som var stark nog att följa sin magkänsla.

Under sin tid inom societetens övre skikt utvecklade Coco Chanel sin klädstil. Den var avskalad som den möjligt lät sig göras för att det skulle vara möjligt för kvinnorna att kunna delta i männens aktiviteter. Charles–Roux skriver att Coco Chanelns filosofi om kvinnor var att hon var övertygad om att en bra hälsa och att vara bekväm i sin kropp är mer värt än att bära en korsett och tvinga kroppen att passa kläderna.⁵² De här filosofiska tankarna som bakomliggande grund till hennes enkla estetik skildrar inte Madsen eller Ramklint. Ingen av dem går djupare in i tankarna bakom.

Djuna Barnes skriver i sin bok, *Ingenting roar Coco Chanel efter midnatt*, att det viktigaste var att kvinnorna skulle trivas med sina liv, och det uppnås endast om de var vid god hälsa.⁵³ Charles–Roux och Barnes menar båda att Coco Chanel lade stor vikt vid att man skulle leva ett sunt liv och låta kroppen göra kläderna och inte låta kläderna göra kroppen. Barnes menar på att orsaken till Coco Chanelns framgång och berömmelse ligger i just den här filosofin. Jag uppfattar det som att Madsen och Ramklint lägger sin fokus på att berätta om hur kläderna var en tillgång till kvinnan, på vilket sätt det hjälpte till att förändrade kvinnans ställning i samhället och på hennes förmåga att kunna avgöra när tiden var inne att visa upp sin design, snarare än de bakomliggande tankegångarna till de avskalade kläderna som Barnes och Charles–Roux försöker skildra.

När det kommer till inspirationskällor till Coco Chanelns kläder är det manliga modet något som biografiförfattarna är överens om har präglat Coco Chanelns stil, dock beskrivs det, som mycket annat, olika. Ramklint nämner det i förbifarten då hon t.ex. beskriver den populära sjömansblusen. Det framgår tydligt hur Ramklint försöker att tona ner den manliga påverkan så gott det går, men i vissa fall kan det inte helt uteslutas. Charles–Roux däremot berättar utförligt om hur Coco Chanel blev inspirerad

---

⁵¹ Ramklint, sid 121

⁵² Charles-Roux,, sid 62

⁵³ Barnes, Djuna, *Ingenting roar Coco Chanel efter midnatt: reportage*, 1. uppl., Ordfront, Stockholm, 1995, sid 232

av männens rörliga kläder. Hon skriver: ”Here Chanel took her inspiration from the clothing worn by Norman fisherman”.⁵⁴ Här blir det inte fokus på ett särskilt plagg utseende utan snarare hur hela hennes design grundas i hur männen klädde sig. Även Madsen skriver om hur Coco Chanel inkluderade attributet som karakteriserade de manliga kläderna i hennes plagg, så som runda kragar som de engelska flottisterna hade. Författaren skriver även hur valet av material flörtade med det manliga modet: ”Att hon valde jersey och flanell, tyger som snarare förde tanken till engelska skolpojkar och sportplagg än till dammode, skulle anföras som bevis för att hennes stil ”är genomgående elegant men bygger på element som är främmande för elegans: bekvämlighet, ledighet och sunt förnuft”.⁵⁵ Här tilldelas det manliga modet flera positiva egenskaper som det kvinnliga modet saknade enligt Madsens uppfattning om Coco Channels åsikt. Det är klart hur biografiförfattaren vill vara tydlig med hur mycket de manliga elementen påverkade Coco Channels stil och inte som Ramklint att nämna det i förbifarten.

Vad samtliga biografier är överens om är att hon såklart blev framgångsrik och att hennes design var nytänkande och unik, och skapades vid rätt tidpunkt och plats. Dock avviker deras historier från varandra när det kommer till hur mycket plats det manliga modet behöver i Coco Channels framgångssaga, allt beroende på vilken uppfattning varje författare vill förmedla till läsaren.

6.4 Feministen Coco Chanel

I tidigare delkapitel diskuteras sättet hennes stil och estetik skildras av de olika biografiförfattarna. I följande avsnitt undersöks Coco Chanel som feminist, eller hur författarna har valt att skriva om henne när det kommer till hennes syn på kvinnan och hennes ställning i samhället.

Charles-Roux menar på att Coco Channels åsikt var att efter kriget, när kvinnorna hade fått nya roller i samhället, inte kunde gå tillbaka till att vara någons objekt eller ägodel. Charles-Roux skriver: ”I set the fashion for a quarter of a century, said Chanel. Why? Because I knew how to express my own Time.”⁵⁶ Det som uppfattas är

---

⁵⁴ Charles-Roux, sid108

⁵⁵ Madsen, sid 80

⁵⁶ Charles-Roux, sid 146

att Charles-Roux skildrar Coco Chanel som en person vars syn på kvinnan grundas i hur hon ser på sig själv och vad hon själv har för behov, vilket biografierna har skildrat som en stark individ. Jag får uppfattningen ur Charles-Roux beskrivning att Coco Chanel ansåg det vara viktigt att kunna röra sig naturligt och på det sättet frigöra kvinnan. Den åsikten genomsyrar biografiförfattarnas beskrivningar om hennes estetik. Det är dock aldrig uttalat i materialet att Coco Chanel definierade sig själv som en feminist. Det jag tolkar ur biografierna är att hennes arbete var en bidragande faktor till den kvinnliga frigörelsen. Inte bara för hon inspirerades av männens aktiva livsstil, utan för att hon insåg att där fanns en frustration hos kvinnorna att inte själva få uppleva det, och vågade agera därefter. Utöver det blev det också på grund av första världskriget nödvändigt för samhället att utveckla kläderna så de blev mer rörliga. Charles-Roux som jag upplever brukar vara utförlig i sina skildringar om Coco Chanel, nämner det perspektivet, dock mer kortfattat jämförelsevis med de andra perspektiven. Även i Ramklints beskrivning av Coco Chanel lyser den feministiska beskrivningen med sin frånvaro, det enda hon skriver är att modet som Coco Chanel skapade speglade den kulturella nytändningen.⁵⁷ Beskrivningen är något blygsam, vilket skiljer sig från Ramklints annars generösa beskrivningar om Coco Chanel som en stark kvinna. Madsen nämner inget om vad Coco Chanel ansåg om den nya kvinnan som tog form, hennes politiska åsikter eller om hennes känslor inför kriget, det han nämner är endast att kriget var bra för hennes karriär.

Barnes som fokuserar nästan enbart på vad Coco Chanel ansåg att en kvinna skulle vara och uppföra sig, skriver att Coco Chanel bedömde att en viktig kvalité hos människor var att de skulle vara naturliga. Att inte gömma sina riktiga ”jag” bakom en ytlig fasad. Barnes skriver följande: ”Coco Chanel är ett sådant under bara för hon är naturlig”⁵⁸ Barnes skildrar Coco Chanel som en naturlig kvinna som står för den hon är och vågar ta för sig, men på ett behagfullt sätt, ” Hos en kvinna föredrar jag ett behagfullt uppträdande, ett behagfullt sätt att uttrycka sig, behagfullt hållning, ett behagfullt sätt att dansa, framför blott och bart klassisk skönhet.”⁵⁹ Vad som kan uppfattas i Barnes berättande om Coco Channels syn på kvinnan är att hon inte uppskattar när något sticker ut, det ska vara naturligt och elegant och följa kroppens

---

⁵⁷ Ramklint, sid 132

⁵⁸ Barnes, sid 233

⁵⁹ Barnes, sid 234

former, inte att kroppen blir tvingad till, av kläder, att se ut på ett speciellt sätt. Barnes fortsätter med att skriva att Coco Chanel förespråkar att kvinnor håller sig sysselsatt. Att vara aktiv menar hon återspeglas i kvinnans figur, hon blir lyckligare och mindre självmedveten.⁶⁰ Undertonen i Barnes berättelse leder till att Coco Chanel uppfattas som en kvinna som lägger vikt vid att kvinnor ska vara aktiva och inte nöja sig med att vara passiva. Hon upplevs som en förespråkare för kvinnor som är sig själva och som inte faller för vad samhället förespråkar hur en kvinna ska vara. Barnes formulerar sig på följande vis: ”/.../ alla såg ut att vara stöpta i samma form. Tänk själv, även när det gäller modet. En kvinna ska inte vara någon skyltdocka, men det blir hon om hon följer moder alltför slaviskt, utan att någonsin rätta sig efter sin egen smak.”⁶¹ Även om Barnes skildring av Coco Channels åsikt grundar sig i stil och mode, genomsyras texten av att detta är en uppfattning som Coco Chanel applicerar på mycket. Hårt arbete och att våga ha en åsikt är nyckeln till lycka och att uppfattas som en behaglig människa.

Trots att några av författarna inte nämner, i klarspråk, Coco Channels filosofi eller hennes politiska ställning, framgår det genom biografiförfattarnas olika beskrivningar att deras gemensamma åsikt, är att hon var en kvinna som stod på sig, arbetade hårt för vad hon trodde på och att det inte enbart rörde sig om ekonomiska intressen.

---

⁶⁰ Barnes, sid 235

⁶¹ Barnes, sid 235

7 Diskussion

I detta kapitel ämnar jag att presentera och diskutera mina slutsatser som grundar sig på empirin. Det är min tolkning av biografierna och måste därmed nödvändigtvis inte vara representativa för alla.

Jag hade som syfte att undersöka vilken förståelse och olika omständigheter respektive biografiförfattare skildrar då varje författare har sin syn på vem Coco Chanel var. Jag vill analysera vilka aspekter som betonas av de olika författarna och diskutera anledningar till dessa eventuella skillnader. För att återkoppla till frågeställningen som löd:

- Hur konstruerar respektive författare bilden av Coco Chanel och hennes genombrott?
- Vilka aspekter av hennes karriär betonas av de olika författarna?
- Vilka underliggande motiv till att författarna belyser henne olika syns i verken?

De fyra olika biografiförfattarna väljer att framhäva olika attribut hos Coco Chanel samt hennes genombrott. Författarna tilldelar Coco Chanel olika personlighetsdrag för att konstruera sin bild av henne.

Madsen är väldigt försynt i sitt sätt att skriva om Coco Chanel. Han framställer henne som en känslomässig kvinna där männen utgjorde en stor del av hennes liv såväl som karriär. Bilden jag får från Madsens bok är att Coco Chanel var en sympatisk kvinna som tillät sig själv att låta sina känslor ta plats, där kärlek var nödvändigt för henne. Ett exempel på Madsens blyga skildring av hennes genombrott kan man se i hur han beskriver hur begreppet fritidskläder kom till. Jag uppfattar hans beskrivning som om att Coco Chanel skapade ett mode som senare skulle komma att kallas för fritidskläder och inte att det var hon som myntade begreppet.

Ramklint har en mer utbroderad stil i sitt sätt att beskriva Coco Chanel. Författaren är ute efter att konstruera en bild av Coco Chanel som en stark och självständig individ. Tillskillnad från Madsen så förminskar Ramklint männens och Coco Chans emotionella inverkan på varandra och fokuserar främst på männens inflytande på hennes karriär. Ramklint skildrar hur det går att med tillräcklig vilja, drivkraft och stark

personlighet påverka sitt öde. Den iver att förmedla detta genomsyrar hennes sätt att skriva om Coco Chanel. Det blir därför tydligt för mig att Ramklint har en agenda att Coco Chanel ska uppfattas som jämbördig männen. Hon skriver att Boy ansåg att Coco Chanel var mer än bara en den typiska traditionella kvinnan. För honom var hon en karriärsmänniska precis som honom själv.⁶² Ett exempel på Ramklints tendens att intensifiera Coco Channels anseende är att till skillnad från Madsen så skriver Ramklint att det var Coco Chanel som skapade begreppet fritidskläder för kvinnor.⁶³ Det blir ett konstaterande snarare än ett påstående.

Den tredje biografiförfattaren upplever jag utifrån min empiri vara ett mellanting mellan de båda tidignämnda författarna. Jag uppfattar detta då Charles-Roux inte är lika angelägen av att framställa Coco Chanel som enastående kvinna på det sätt som Ramklint gör, men ändå på ett mer aktivt sätt än Madsen. Exempel på detta är begreppet fritidskläder där Charles-Roux menar på att Coco Channels nya design var starten för en ny trend och en ny typ av kläder. I hennes bok finns en titel där det står ”1913 Chanel invents sport fashion.”⁶⁴ Inget nämns att det rör sig om själva begreppet, men det flörta med antydning av att det var Coco Chanel som myntade begreppet. Detta är precis vad Ramklint antyder, fast på ett mer försynt sätt vilket också är den bild jag får av Coco Chanel utifrån Charles-Roux skildringar.

Tillskillnad från de andra biografiförfattarna anser jag att Barnes vill framhäva Coco Chanel som en politiskt aktiv och ställningstagande kvinna. Barnes menar på att Coco Chanel förespråkar att kvinnor håller sig sysselsatta och är aktiva återspeglas i deras figur och de blir lyckligare och mindre självmedvetna. Sättet som Barnes skriver på får mig att tolka de här tankarna som att det inte enbart är mode eller kvinnans utseende det handlar om utan en generell tanke som kan appliceras på samhället. Barnes förmedlar en åsikt om att Coco Chanel hade sin egen form av feminism vilket därför får mig att tro att Coco Chanel har en djupare åsikt än bara tanken om kvinnans mode. Barnes sätt att porträttera Coco Chanel uppfattar jag som att hon menar på att Coco Chanel är en stark kvinna som har ett syfte att inte bara förändra kvinnans estetik utan även ställning i samhället.

---

⁶² Ramklint, sid 123

⁶³ Ramklint, sid 127

⁶⁴ Charles-Roux, sid 146

Det råder skillnader i hur de olika biografiförfattarna porträtterar Coco Chanel. Madsen som är mer försynt i skildringen av Coco Chanel och lägger stor vikt vid hur hennes relation till de olika männen uppfattas och på så vis skapa en mer känslomässig bild av henne. Hirdman diskuterar att kvinnan omskrivs som just känslomässig och deras behov efter kärlek samt att männen har en central betydelse.⁶⁵ Den här teorin förhåller sig Madsen till i sätt att skriva om Coco Chanel dock så anser jag att den inte kan appliceras på de andra författarnas skildring, möjligtvis har det med att de just är kvinnor?

När det kommer till Coco Channels karriär beskriver biografiförfattarna de olika situationerna på skilda vis. Något som Madsen, Ramklint och Charles-Roux menar på hjälpte Coco Chanel med sin karriär var första världskriget och den kvinnliga emancipationen, dock omskrivs detta på olika sätt. Madsen skriver att kriget hade sina fördelar för modet som Coco Chanel skapade, dock fokusera han mer på relationen mellan Coco Chanel och Boy. Han skildrar en bild av att Coco Chanel hade det svårt att vara ifrån sin älskade. Jag tycker att det blir tydligt att även i Madsens beskrivning om Coco Channels karriär spelar hennes känslor en betydande roll. Jag uppfattar detta som att Coco Channels karriär får en sekundär betydelse efter relationen med Boy. Det är ett tydligt exempel på Hirdmans teori om att kvinnor oftast porträtteras som känslofulla personer.

Ramklint å andra sidan uttrycker tydligt krigets fördelar för Coco Channels karriär. Ramklint fokuserar på att konstruera en bild av Coco Chanel som en stark karriärkvinna samt poängterar hur den nya kvinnotypen såg ut och hur kvinnor har blivit ”riktiga” människor.⁶⁶ Det blir lätt att dra slutsatsen ur Ramklints skildring, att Coco Channels fritidskläder var lämpade till den ”nya” kvinnotypen och kvinnornas ”nya” behov, vilket blev en stor hjälp i hennes karriär. Petersson skriver i *Kläder som andas, kroppar som formges: kroppskonstruktioner, genus och sportande*, att kläderna skapas efter behov, kan jag dra paralleller med hur kvinnorna behövde Coco Channels fritidskläder.

Charles-Roux beskriver krigets påverkan på Coco Chanel som en chans för henne att verkligen lyckas. Hon belyser att Coco Chanel insåg att kriget medförde fördelar och att hon var tvungen att ta tillfället i akt. Återigen uppfattas Charles-Rouxs beskrivningar

---

⁶⁵ Falk – Thaning Sonia (red) Yvonne Hirdman, *Kvinnlighistoria*, Tryckeri Ab Primo, Oskarshamn, 1992, sid 10

⁶⁶ Ramklint, 130

som väldigt konkreta men utan några politiska eller känslomässiga värderingar. Jag tror det har att göra med att Charles-Roux var Coco Channels livstecknare och tog mycket av sin information från House of Chanel.

Männen är ett omdiskuterat område där biografiförfattarna har skildrat deras närvaro på olika sätt men de är alla enade om att de har betytt mycket för Coco Channels karriär. Madsen som är mer inriktad på att skildra deras kärleksrelation och att Coco Chanel framställs som en känslomässig kvinna är också det sättet som avviker mest från de andra författarna. Madsen belyser männens intryck av Coco Chanel och deras åsikter om henne. Madsen tillåter alltså männen att spela en stor roll i hennes liv och inte enbart när det kommer till att hjälpa henne med karriären. Dock så uppfattar jag det som att Madsen menar att utan männens närvaro hade hon inte haft den karriär som hon fick. Madsen är en man och jag blir inte förvånad om det är därför, medvetet eller omedvetet, han låter männen få en större betydelse i Coco Channels liv än i de andra biografierna.

Ramklint som alltid har förminskat männens närvaro beskriver ändå männens påverkan på Coco Chanel, dock enbart karriärmässigt. Ramklint benämner männens inverkan som en positiv faktor för Coco Channels karriär. Ramklint förhöjer hur deras sällskap resulterar i något som gagnar Coco Channels sociala status och att hon får därför möjligheten att klättra i den rådande hieratiska ordningen. Hermansson Adlers har en teori om att de enda kvinnorna som var av intresse i historieskrivningen var kvinnor från de högre klasserna.⁶⁷ Detta håller jag med om för att Coco Chanel är intressant för gemene man för att hon blev en etablerad designer, annars är vi vana vid att det är enbart männens och vinnarnas historia vi läser. Så även om Ranklint tonar ner männens närvaro så är frågan om hon hade skrivit om Coco Chanel om hon inte hade blivit känd? Dock så anser jag att på senare tid har det blivit allt mer viktigt att skildra den lilla människans historia. Som jag tar upp i min tidigare forskning har forskare som Carlo Ginzburgs eller Eva Östberg valt att fokusera på den lilla människan snarare än de ”vinnande männens” historia.

Charles-Roux är inne på Ramklints spår när det kommer till att beskriva männens roll i Coco Channels liv. Männen är fortfarande med i bilden men mer ute i periferin. Jag får känslan av att Charles-Roux är väldigt opartisk i sitt sätt att skildra Coco Channels karriär. Dock tänker jag att i det opartiska blir det ändå en partisk undermening, då

---

⁶⁷ Hermansson Adler, sid 173 ff

House of Chanel säkert vill framställas som neutral och utan en bakomliggande agenda anser jag att det blir tvärtemot.

Den sista frågan jag har i min frågeställning är: Vilka underliggande motiv till att författarna belyser henne olika syns i verken? Som Burke skriver, väljer varje författare ut vad de vill uppmärksamma eller belysa och vilka bitar som ska vara med samt vilka som faller bort.⁶⁸ Det är tydligt vad biografiförfattarna uppfattar som viktigt för dem. Madsen som har samlat information från Coco Channels gamla advokat René de Chambrun och Karl Lagerfeld som nu har tagit över Chanel koncernen. De båda männen kan ha olika uppfattningar om hur Coco Chanel var beroende på vilken relation männen och Coco Chanel hade, det i sin tur påverkar bilden som sedan förs vidare. Lagerfeld har så klart ett intresse av att skildra Coco Chanel på ett sätt som gynnar företaget vilket kan antyda på ett ekonomiskt intresse. Detta resulterar enligt mig till en partisk vinkling. Då detta är en stor del av informationen till Madsens biografi blir konsekvensen av att Chambrun och Lagerfeld åsikter färgar av sig på Madsen.

Ramklint uppfattas utifrån sin titel är: *5 kvinnor som förändrade världen*, och sättet hon skriver på som en författare som vill förhöja och skildra kvinnorna som jämlika männen. Det blir tydligt att Ramklint har ett genusteoretiskt tänkande vid sin framställning av Coco Chanel. Hirdman menar på att om forskningsobjektet är en kvinna är det näst intill ofrånkomligt, att ett genusteoretiskt tänkande mer eller mindre styr framställningen och förförståelsen.⁶⁹ Det tycker jag kommer fram i alla biografierna på ett eller annat sätt, då männen tilldelas olika roller beroende på författarnas intresse, dock spelar de olika roller i Coco Channels liv.

Charles-Roux har som tidigare nämnt hämtat mycket av sin information från House of Chanel och var Coco Channels officiella levnadstecknare. Detta resulterar i att hon presenterar vad som skulle kunna kallas för den allmänna vedertagna bilden av Coco Chanel. Här ifrågasätter jag hur opartisk Charles-Roux kan vara med tanke på hennes källor. Jag är skeptiskt emot huruvida Charles-Roux kan skildra hela bilden, det blir snarare den bilden Coco Chanel och Chanel koncernen vill bli refererad till. Den bilden grundar sig i att varumärket Chanel ska leva vidare och behålla en positiv klang som leder till ett ekonomiskt intresse.

---

⁶⁸ Burke, sid 27

⁶⁹ Rosengren, Henrik & Östling, Johan (red.) Hirdman Yvonne, *Med livet som insats: biografien som humanistisk genre*, [Ny utg.], Sekel, Lund, 2011, sid 119

Barnes är mer frispråkig än de andra biografiförfattarna och ”vågar” diskutera politiska frågor så som Coco Chanel som feminist eller hur Coco Chanel ansåg en kvinna skulle vara.

Jag tycker det blir tydligt att de ämnen som Barnes skildrar i sin biografi är enbart relaterade till sina intressen. Barnes biografi som klassas som en existentiell sådan, innebär att det som lyfts fram är bl.a. personens livsmål och visioner, vilket säkert är det Barnes finner intressant. Det blir svårt att dra slutsatser till bakomliggande orsaker till Barnes skildringarna om Coco Chanel, då Barnes inte har några källor i sin biografi, utan enbart grundar sig på Barnes egen uppfattning av Coco Chanel.

Efter att ha betraktat de fyra olika biografierna är det tydligt att Burkes teori om hur ”fabrikation” kan förvillas och påverkas av rummet mellan de historiska händelserna och nutid är märkbart i materialet. I och med att varje författare har skapat sin uppfattning beroende på deras tidigare erfarenhet, källor och personliga intressen leder detta till olika skildringar om samma fenomen.⁷⁰ Detta kan emellanåt leda till en motstridig uppfattning hos mig som läser om vad som faktiskt hände. Dock anser jag att, i mitt fall, tenderar samtliga biografiförfattare att konstruera likartade bilder av Coco Chanel. Därav är min slutsats att det inte behöver vara en missuppfattning när någon presenterar ett visst fenomen annorlunda, det kan snarare röra sig om andra orsaker till att en annan bild konstrueras. Detta betyder inte att det behöver vara båg utan enbart en sanning av många.

---

⁷⁰ Burk, sid 27

8 Avslutande kommentarer

Tanken om hur den färdiga uppsatsen skulle se ut har under arbetets gång förändrats. Detta mycket på grund av att valet av ämne kom att utgöra mer arbete än vad jag trodde i början. Ursprungsidén var att undersöka om Coco Chanel konstruerats som en banbrytande kvinna i de fyra valda biografierna med teorier från Bourdieu och Butler. Detta var inte genomförbart då jag tenderade att återberätta Coco Chansels liv än att analysera författarnas sätt att skildra henne. Under arbetets gång skrev jag om min frågeställning för att bli tydligare med vad jag skulle besvara i uppsatsen. Detta ledde till att en ny teori måste arbetas fram samt en förändring av syfte. Metoden kunde jag ha kvar och den visade sig vara till stor hjälp vid analysen av mitt material, dock var även det ett problem till en början. Den kvalitativa metoden var svår att förstå hur den skulle tillämpas, vilket resulterar i att analyserandet av materialet tog sin tid innan det fungerade att använda i uppsatsen.

Trots alla motgångar är jag nöjd med hur uppsatsen till sist blev och vilka slutsatser jag kunde dra utifrån mitt material. Dock ska man alltid vara kritisk till sin uppsats och det finns några punkter som jag är medveten om hade stärkt mina slutledningar. En sådan punkt hade varit att analysera ett större antal biografier om Coco Chanel. Om tiden hade tillåtit hade det kunnat ge en större variation på författarnas skildringar om henne och även fler alternativ på bakomliggande orsaker till varför författarna vill belysa särskilda händelser eller karaktärsdrag.

Under arbetets gång har jag kommit fram till olika anledningar till varför fenomen eller personer kan skildras olika. Jag har enbart skrapat på ytan och skulle därför tycka det vore intressant att göra en mer ingående undersökning av detta.

För att summera arbetets gång har ämnet varit tilltalande och intressant att fördjupa sig i. Även om den här uppsatsen har varit tidskrävande i den mån att ämnet har försvårat valet av lämplig frågeställning till mitt material, har den färdiga uppsatsens blivit något jag är stolt över.

Referenser

Tryckta:

Barnes, Djuna, *Ingenting roar Coco Chanel efter midnatt: reportage*, 1. uppl., Ordfront, Stockholm, 1995

Burke, Peter, *En kung blir till: myter och propaganda kring Ludvig XIV*, [Ny utg.], ePan, Stockholm, 2002

Charles-Roux, Edmonde, *The world of Coco Chanel: friends, fashion, fame*, Thames & Hudson, London, 2005

Hirdman Yvonne, ”Kvinnohistoria - vad är det?”, Falk-Thaning Sonja, *Kvinnohistoria*, Tryckeri Ab Primo, Oskarshamn, 1992,

Gautier, Jérôme., *Chanel: the vocabulary of style*, Yale University Press, New Haven, CT, 2011

Ginzburg, Carlo, *Osten och maskarna: en 1500-talsmjölnares tankar om skapelsen*, [Ny utg.], Ordfront, Stockholm, 1996

Hermansson Adler, Magnus, *Historieundervisningens byggstenar – grundläggande pedagogik och ämnes didaktik*, Liber Ab, Stockholm, 2004

Johansson, Roger, Berggren, Lars, *Levande läromedel*, Holmbergs, Malmö, 2006

Larsson, Staffan, *Kvalitativ analys: exemplet fenomenografi*, Studentlitteratur, Lund, 1986

Madsen, Axel, *Coco Chanel: en modeskapares liv*, Forum, Stockholm, 1993

Mattsson, Eva & Wahlund, Elif, *Förebilder inom mode – en studie om maktfördelningen mellan konsument och media*, Stockholm, Företagsekonomiska institutet vid Stockholms universitet, HT 2005

Mikkelsen, Britha, *Methods for development work and research: a new guide for practitioners*, 2. ed., Sage, New Delhi, 2005

Petersson, Magdalena, *Kläder som andas, kroppar som formges: kroppskonstruktioner, genus och sportande*, Göteborg, Centrum för konsumentvetenskap och Etnologiska institutionen Göteborgs universitet, 2005

Ramklint, Ulla Britta, *Fem kvinnor som förändrade världen*, Historiska media, Lund, 2008

Richards, Melissa, *Chanel: key collections*, Hamlyn, London, 2000

Ulvros Eva Helen, ”Att skriva livet”, Rosengren Henrik & Östling Johan, *Med livet som insats: biografien som humanistisk genre*, [Ny utg.], Sekel, Lund, 2011

Starrin, Bengt & Svensson, Per-Gunnar (red.), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, Studentlitteratur, Lund, 1994

Wilén, Linda & Linn, Alsén, *Hur skapas en trend? – En kreativ process eller konsekvens av en ekonomisk strategisk drivkraft?*, Borås, Textilhögskolan, 2010

Österberg, Eva, *Tystnader och tider: samtal med historien*, Atlantis, Stockholm, 2011